

**Qeqqata Kommunanit ”Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitamut allakkat ammasut”-
nut, 11. maj 2011-meersunut oqaaseqaatit**

Allattoq:

Christen Sørensen

Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitami siulittaasuusimasooq

Aallaqqaasiut

Allakkiami 11. maj 2011-meersumi aallaqqaasiummi allassimavoq, Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitaq inuussutissarsiornikkut pissutsinik aammalu Nuup avataani pissutsinik aallusisimanngitsoq. Isumalioqatigiissitap Sisimiuni umiarsualivimmi pissutsinik misissueqqissaarnini naammassisimanngikkaa, kiisalu Alcoa-p aluminiuliorfiliorniarnernata sunniutissai misissuiffiginngivisimagai allakkiami tunngavilersuutigineqarpoq.

Sisimiuni umiarsualivimmi pissutsinik misissueqqissaarneq ingerlanneqartariaqartoq Isumalioqatigiissitap erseqqilluinnartumik akueraa, tassami isumaliutissiisummi suleqatigiissitamik, Sisimiuni umiarsualivimmik alliliinissap siunnersuutigineqartup inuiaqatigiit aningaasaqarnerat eqqarsaatigalugu imminut akilersinnaassusianik misissueqqissaarnissamik suliakkerneqartussamik pilersitsinisaq siunnersuutigineqarpoq. Tamatumunnga atatillugu oqaatigineqassaaq, 2010-mi novembarip naanerani aatsaat isumalioqatigiissitap nalunaarusiaq: *“Sisimiut Umiarsualiviat. Ineriartortitsinissamut tunngavissat”*, Rambøll Grønland-ip kommunimut suliarisimasaa ilisimalersimammagu. Tamanna aamma tunngavigalugu isumaliutissiisummi allanneqarpoq, isumalioqatigiissitap sulinermini piffissamut isumalluutitigullu sinaakkusiussat atorlugit nalunaarusiami paasisutissanut tunngaviusut uppersarnissaannut isumalioqatigiissitaq periarfissaqarsimanngitsoq, tak. qallunaatuani qupp. 353 (kalaallisuuani kapitali 12-im qupp. 12). Naluneqanngitsutut isumalioqatigiissitap suliani 2011-p aallartinnerani tunniuttussaasimagaluarpaa. Taamaattumik isumalioqatigiissitap Sisimiuni umiarsualivimmi pissutsinik misissueqqissaarnerminik inaarsaasinnaannginneranut inuussutissarsiutinik ineriartortitsinermik aallussinissamut piumassuseqannginneq pissutaanngilaq.

Alcoa-p aluminiuliorfissamut suliaata sunniutissai isumalioqatigiissitap misissuiffiginngilluinnarsimagai ilumuunngilaq. Alcoa-p Maniitsup eqqaani aluminiuliorfissamut suliaa ilaatigut kapitali 3-mi: ”Inuussutissarsiornermik ineriartortitsineq aamma angallannermi attaveqaatit” allaaserineqarpoq, taamatuttaarlu kapitali 4-mi ”Innuttaasut ineriartornerat angallannermilu attaveqaatit” Nuttarneq pillugu nalunaarusiami, aluminiuliorfissamut atatillugu suliarineqartumi taaneqarluni. Suliniu-taasinnaasut naammattumik eqqarsaatigineqarsimanersut soorunami oqallisigineqartuarsinnaavoq.

Tamatumunnga atatillugu erseqqissassallugu pingaaruteqarpoq, pingaartumik assartuussinermi suliaasaqarfik Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap immikkut misissuiffigisussaasimammagu. Taanna ataatsimut isigalugu kapitali 3-mut aallaqqaasiussatut imatut oqaatigineqarpoq:

”... erseqqissarneqassaaq, siunissami inuussutissarsiutinik ineriartortitsinissamut isummersuutit matuma kinguliani saqqummiunneqartut, siunissami attaveqaatinut tunngatillugu aalajangiisarnissanut aningaasaliisarnissanullu atatillugu isumalioqatigiissitap assartuussinerup misissueqqissaarfigineranut naleqqussarneqarsimammata.

Ilaatigut matuma kinguliani aatsitassarsiornermi piiiaanermut il.il. atatillugu, inuussutissarsiutit nu-taat aamma inuussutissarsiornermut periarfissat nutaat akornanni immikkoortitsinermi, innuttaasut maannakkut qitiusoqarfiinnut qanittumi suliaqartoqarner-soq suliaqartoqannginnersorluunniit

immikkoortitsisoqarpoq, assartuussinnermut tunngatillugu mittarfiit umiarsualiviillu pioreersut ator-neqarsinnaanersut, aammalu ulluinnarni uteqattaarnissamut periarfissaqarnersoq pingaaruteqarmat. Aatsitassarsiorfiit il.il, maannakkut innuttaasunut qitiusoqarfiusunut ungasingaatsiartumiittut ilua-naaruteqarfiullutik ator-neqarsinnaassappata, taakkununga atasunik nutaanik mittarfiliornissaq aamma/imaluunniit umiarsualiviliornissaq pisariaqarmat, tunngaviusumik piiaanernut taamaattunut attaveqaatitut aningaasaliissutissatut ator-neqartariaqartut pillugit aalajangiinissat pingaarutilimmik sunniuteqarnissaat tunngaviusumik ilimanaateqanngilaq. Assersuutigalugu mittarfimmit qaninner-miit – immaqa nunap qitiusumik mittarfeqarfianiit, taassuma inissisimaffia apeqqutaatinagu – timmisartukkut attaveqaammik pilersitsinissaq pingaaruteqarnerusinnaanngilaq.”

Maniitsup eqqaani aluminiuliorfissaq piviusunngortinneqassappat, umiarsualivimmik aluminiulior-fimmut toqqaannartumik atasumik sanasoqassaaq. Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap Maniitsumi umiarsualivimmi pissutsinik sukumiisumik misissueqqissaarsimannginneranut - isuma-liutissiisummi immikkoortoq 13.4-mi taaneqartutut – Inuussutissarsiornermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup tamanna pillugu immikkut ittumik misissueqqissaarnermik aallartitsisimane-ra pissutaavoq. Isumaliutissiisummi imatut oqaatigineqarpoq: ”Maannakkut tunngaviusut malillu-git Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap Maniitsumi umiarsualivimmi suliaasat naliliiffige-rusunngilai, suliaasq taanna Inuussutissarsiornermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmit isumagineqarpat naleqqunnerpaassammat.”

Marloriaammik sulisoqarnissaata pinngitsoortinneqarnissaa pillugu aalajangiineq tamanna Maniit-sumi umiarsualivimmi pissutsinut immikkut atuuttuunngilaq. 2010-mi ukiakkut ataatsimiinnermi (immikkoortoq 78) Tunumut pilersuinnermi pissutsit Inatsisartuni oqaluuserineqarput. Tamatumani Nunani Killerni Avannarlerni Siunnersuisoqatigiit Tunumi pilersuinerup allatut ilusilerneqarsinnaa-neranut periarfissanik misissueqqusilluni kajumissarinera tunngavigineqarpoq. Misissuineq taa-maattoq ingerlanneqassasoq, aammalu Inatsisartut 2011-mi ukiakkut ataatsimiinneranni saqqum-miunneqassasoq aalajangiunneqarpoq. Inatsisartut apeqqummik taassuminnga immikkut ittumik misissuisoqarnissaanik aalajangernerat aamma tunngavigalugu, Tunumi umiarsualivinni pissutsit samminiarnagit Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitaq aalajangerpoq.

Isumaliutissiisummi kapitali 3-mi: ”Inuussutissarsiornermik ineriartortitsineq aamma angallan-nermi attaveqaatit”, inuussutissarsiornermut ineriartortitsineq, angallannermi attaveqaatit misis-soqqissaarneqarnissaannut tunngavigineqartoq ataatsimut isigalugu isumalioqatigiissitap tunngavi-gaa. Misissueqqissaarnermut ingerlanneqartunut tunngavigineqartut qanoq annertutigisumik immik-koortiterneqarniassanersut tamatigut oqaluuserineqarsinnaavoq. Tamatumunnga atatillugu oqaatigi-neqassaaq, inuussutissarsiutinut ineriartortitsinissamut immikkut ittumik eqqoriaanissamut isuma-lioqatigiissitaq suliakkerneqarsimanngimmat, taamatullu minnerpaamik ukiut 25-t, pingaarnertut angallannermi attaveqaatinik misissueqqissaarnermi aalajangiisuulluinnartuni arlalinni tunngavigi-neqartut, siumut isigaluni inuussutissarsiornerup ineriartornissaa aalajangersimasumik eqqoriassal-lugu immikkut tunngavissaqarluni isumalioqatigiissitaq isumaqanngilaq. Tamanna Isumalioqatigiis-sitap siunissaq isigalugu angallannermi attaveqaatinik misissueqqissaarnermik suliaqarnermini toq-qaanermut tunngavigaa, tak. tamanna pillugu isumaliutissiisummi imm. 1.6-imi allaaserisat erseq-qinnerusut.

Takorluuinerit imminnut naapertuutinngitsut

Allakkami maajip ulluisa aqqarnanneersumi Isumalioqatigiissitaq assigiinngiaartunik isummertar-nerarlugu isornartorsiorneqarpoq. Suliassanut qitiusunut marlunnut, aammalu Qeqqata Kommunia-

nut qitiusumik inissisimasunut, Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitaq misissoqqissaarsima-
saanut atatillugu oqaatigineqarpoq. 1) Kangerlussuaq Nuummumut sanilliullugu nunami akunnittarfik,
aamma 2) Sisimiut aamma Kangerlussuup akornanni aqqusineq. Tamatuma saniatigut allakkami
maajip ulluisa aqqarnanneersumi Nuummi containerersorfiusumik umiarsualiorfiusinnaasup misis-
suiffiqeqqissaarneqarnera isornartorsiorneqarpoq.

Kangerlussuaq Nuummumut sanilliullugu nunami akunnittarfik

1. Kangerlussuup pinngitsaaliissummik matuneqarnissaa

Isumalioqatigiissitaq nunap immikkoortuini, nuttartarnek pillugu misissuinermini atorneqarsimasuni
illoqarfinni nunaqarfinnilu innuttaasut ineriartornissaannut naleqqiussat tunngaviusumik atorsi-
mammagit ilumoorpoq. Aamma taamaakkaluartoq Narsarsuarmi Kangerlussuarmilu nunaqarfiit
Imarpik qulaallugu timmisartunut mittarfeqarfiusut matuneqarnissaat aalajangiunneqarpat, innutta-
asut nuutsinneqarnissaat isumalioqatigiissitaq misissoqqissaarsimammagu siunnersuutigisimamma-
gulu ilumoorpoq. Taakku imminnut assortuuttutut kommunimit isigineqarpoq.

Taamatut naleqqutinngitsutut isikkoqartoqarneranut Imarpik qulaallugu timmisartunut mittarfiit
atorunnaarsinneqassappata, nunaqarfinni marluusuni inuussutissarsiornermut tunngaviusut tunnga-
viatigut tammartussaannerat pissutaavoq. Tamanna pingaartumik Narsarsuarmut sunniuteqartussaa-
voq. Taamaattumik tamatuma kingunerisaanik inissianut il.il. saniatigut aningaasartuutissat Assar-
tuussineq pillugu Isumalioqatigiissitaq naatsorsukkaminut ilannguppai. Aamma tamatumunnga ata-
tillugu innaallagissamik, imermik kiassarnermillu pilersuinerup pisortanit isumagineqarunnaarnis-
saa Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitaq naatsorsuutigaa, taamatullu aamma meeqqeriviit
atuarfiillu il.il. matuneqartussaallutik. Assartuussineq pillugu isumalioqatigiissitaq inassuteqaataa,
inuiaqatigiit aningaasaqarnerinnaat tunngavigalugu isummernernik aallaaveqartoq malinneqassap-
pat, Narsarsuaq aamma Kangerlussuaq siunissami sunngiffimmi sammisaqartitsivittut najorneqaler-
tussaapput.

Narsarsuaq aamma Kangerlussuaq ullumikkut 160-inik aamma 550-inik inoqarput. Tassalu nuna-
qarfinnit arlalinnut allanut sanilliullutik inuttunerungaatsiarlutik, pingaartumik Kangerlussuaq eq-
qarsaatigalugu. Taamaattumillu aamma Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitaq inassuteqaataa-
ta unammillerneqarnissaa naleqquppoq. Tamatumali saniatigut aamma inuussutissarsiornermut tun-
ngaviusup suminngaanniit pissarsiarineqarnissaa ilanngutissallugu pingaaruteqarpoq. Tamatumun-
nga atatillugu aamma Narsarsuarmi Kangerlussuarmilu Imarpik qulaallugu timmisartunut mittarfiit
taakkunangaanniit nuunneqassappata, Imarpik qulaallugu timmisartunut mittarfinni sulisut arlallit
inissisimaffinni allani suliffissanik neqeroorfigineqarnissat naatsorsuutigissallugu pissusissamisuus-
sasoq naatsorsuutigineqartariaqartoq, naatsorsukkanut ilaatinneqartariaqarpoq. Taamaattumik tun-
ngavissami taamaattumi nutsertoqangaatsiarnissaa pisuni tamani naatsorsuutigineqartariaqarpoq.

Sisimiuni innuttaasunik ataatsimiititsinermini oqaatigisattut, Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiis-
sitap aallaqqaammumut Narsarsuarmi mittarfiup Qaqortumut nuunneqarsinnaanera misissueqqissaarfi-
gaa, tassani Kangerlussuarmi Imarpik qulaallugu timmisartunut mittarfiup Nuummumut nuunneqarsin-
naaneranik misissuinissaq pisariunerusorujussuusussamat.

Narsarsuarmi mittarfiup Qaqortumut nuunneqarsinnaaneranut misissueqqissaarnermut atatillugu
tunngavissat pingaarnerit aamma Kangerlussuarmi Imarpik qulaallugu timmisartunut mittarfiup
Nuummumut nuunneqarsinnaaneranik misissueqqissaarnermut atorneqarmata, Assartuussineq pillugu

Isumalioqatigiissitami siulittaasutut akisussaaffik tamakkiisoq tigussavara. Misissueqqissaarnermi Kangerlussuup nunaqarfittut ingerlaannarnissaa, silaannakkullu sullinneqarnerup ingerlaannarnissanut periarfissaqartinneqarnissaa tunngavigisariaqarsimagaluaratsigu nassuerutigissavara. Taamatut pinngitsuuineq tunngavissanik, Narsarsuarmi mittarfiup Qaqortumut nuunneqarsinnaaneranut atatillugu tunngaviliunneqarsimasunik isornartoqartitsinani tigusiinnarnertut taamaallaat nassuiarsinnaavara. Kisiannili sakkortuumik erseqqissaatigissavara, Kangerlussuup atorunnaarnissaa tunngavigalugu naatsorsuisoqartussaagaluarmat, Imarpik qulaallugu mittarfik matuneqassappat Kangerlussuarmi inuussutissarsiornermut periarfissat apeqquserneqartariaqarmata. Kisiannili aalajangernissamut tunngavissiaq, Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap Naalakkersuisunut suliarissassaa paasinarnerusimassagaluarpoq, nunaqarfiit atuutiinnarnissaanut, aammalu takornariartitsinisamut periarfissaqartitsilluni mittarfiup ammaannarnissaanut qinigassami naatsorsueqqittoqarsimagaluarpat. Periarfissaq taanna innuttaasut ataatsimiitinneqarnissat sioqqullugu Naalakkersuisumit Jens B. Frederiksen-imit uannut saqqummiunneqareerpoq, assersuutigalugu Kangerlussuarmut timmisartumik attaveqartarnerit, illoqarfiit Nanortallip, Qaqortup, Paamiut aamma Nuup akornanni Kangerlussuarmut angallavissap, Isumalioqatigiissitami siunnersuutigineqartup tallineratigut periarfissaqartinneqarluni. Aammalu paasivara, aalajangernissap, Imarpik qulaallugu mittarfiup qitiusup Kangerlussuarmiit Nuummut nuunneqarnissaanut ingerlanerani pisariaqartinneqartup ingerlanerani saniatigut misissuineramik taamaattumik aallartitsisoqarniarpoq.

2. Kangerlussuup pinngitsaaliisummik matuneqarnerani ataasiaannartumik aningaasartuutissat

Qulequttap taassuma ataani siullermik pingaarnertullu sullissivinnik attaveqaatinillu allanik alliliinissamut taamaallaat 40 mio. koruuninik immikkoortitsisoqarsimammat apeqquserneqarpoq.

Aningaasartaliussanut taakkununga tunngavissat makkua tunngavigineqarput. Siullermik matumani kommunini attaveqaatit kisimik ilaatinneqarput, attaveqaatinut allanut, soorlu timmisartunut oqquititsisarfinnut il.il. sanaartornermut aningaasartuutissat sanaartornermut missingersuutitut atorneqartunut ilaatinneqarmata, taamatullu akkunnittarfinnik sanaartornissamut aningaasartuutissat ilaatinneqaratik. Isumaliutissiisummi danskisuuani qupp. 170-imi (kalaallisuuani kapitali 6-imi qupp. 114) allassimasutut Kangerlussuarmi akunnittarfinni ingerlatsineq oqimaatigiisumik ingerlavoq. Pissutsit taamaannerat, aammalu timmisartunut ilaasartut toqqaannartumik toqqaannangitsumilluunniit akunnittarfinniinnermut il.il. aningaasartuutitut akiliisarnerisa ingerlaannarnissat pissutaallutik akunnittarfinnik sanaartornermut aningaasartuutissat ilaatinneqanngillat – soorlumi tamanna aamma innuttaasut ataatsimiitinneqarneranni allassimasoq.

Sullissivinnik attaveqaatinillu allanik alliliinissamut kisitsisit 40 mio. koruuniusut pisimasunik tunngaveqarluni naliliinermi pissarsiaavoq, aammattaq tak. matuma kinguliani 3-p ataani allassimasut. Innuttaasut eqiterutsinneqarpata sumiiffinni allani pisinnaasat atorneqanngitsut atorluarneqarsinnaapput.

Aamma periaaseq taanna Narsarsuarmi mittarfiup Qaqortumut nuunneqarsinnaaneranut atatillugu misissueqqissaarnermut atorneqarpoq. Tassani sullissivinnut attaveqaatinillu allanut aningaasartuutissat 10 mio. koruuninut missiliorneqarput. Kangerlussuarmi innuttaasut pingasoriaammiit sisamariaammut amerlanerummata, aningaasat 40 mio. koruuninut missiliorneqarput.

Isumalioqatigiissitap tunngavissatut atugaani Kangerlussuup matuneqarsinnaaneranut naliliinikinnissamut naliliivallaarsinnaanermullu oqaatigineqartunut atatillugu aamma innuttaasunut inissianik nutaanik sanaartornissamut aningaasartuutissat 330 mio. koruuninut missiliorneqartut ilaatinneqar-

tariaqarnerat Isumalioqatigiissitap tunngavilersuutigaa, tak. danskisuuani qupp. 157 (kalaallisuuani kapitali 6-imi qupp. 96).

Tamatumunnga atatillugu quppernermi tassani aamma allassimavoq:

”Inissiat pioreersut attaveqaatillu pioreersut atorneqarsinnaappata, aamma/imaluunniit taakku pitsaassusaat nutaanit ajorneruppata, missiliukkat amerlanaagaasimassapput. Tamatuma pingaarutaa ataasiaannartumik aningaasartuutissat ikinnerunerisa malussajassusaannik misissuinerne atuarneqarsinnaavoq.”

3. Kangerlussuup matuneratigut kommunip sipaarutissai

Kangerlussuup matuneqarnerani kommunip aningaasartuutaani sipaagassat qanoq isikkoqassanersut Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap danskisuuani qupp. 171-imi (kalaallisuuani kapitali 6-imi qupp. 115) naatsorsorpai, tak. matuma kinguliani issuarneqartoq:

”Kangerlussuarmi mittarfik matuneqassappat, kommunip sullissinermi suliai arlallit peertussaapput. Taakku soorlu aqutsinermut, meeqqerivinnut, atuarfiit ingerlanneqarnerinut, iluarsaassinernut il.il. tungasuupput. Sullissinerit taakkununga assingusut sumiiffinni allani innuttaasunut neqeroorutigineqarsinnaapput. Kangerlussuarmi mikisunik ingerlataqarneq pissutigalugu kommuni aningaasartuutitigut sipaagaqassasoq naliliisoqarpoq.

2010-mi Kangerlussuarmi aningaasartuutissanut kommunip missingersuutai tamarmiusut 32,2 mio. koruunit missaanniittut KANUKOKA-mit ilisimatitsissutigineqarpoq. Taakkunanga 30%-it missaanni siparneqassasut ilimagineqarpoq.¹ Tassalu ukiumut 9,3 mio. koruunit siparneqartassapput.

Kommunip aningaasartuutaasa saniatigut aamma Namminersorlutik Oqartussanit akilerneqartussanik, aammattaaq peertussanik (umiarsualivinnik ingerlatsinermut, peqqissaavimmut il.il.) aningaasartuuteqartoqarsinnaavoq. Taakku misissuinerneq ilanngunneqanngillat.”

Innuttaasut annertunerusumik eqiterutsinneqarneranni Narsarsuarmi taamatullu Kangerlussuarmi kommunip aningaasartuutaani qanoq amerlatigisunik sipaagassaartoqarnerneq naliliiffigissallugu ajornakusoortorujussuuvoq. Nalunaarusiami 2010-meersumi: ”*Aningaasaqarnikkut nammineerneq. Suliassaq angisooq, naammassineqarsinnaasorli*”, NIRAS GREENLAND-ip Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiannut suliarisimasaani apeqqut taanna sukumiinerusumik misissoqqissaarneqarpoq. Tamanna pillugu isummersornerit naqitami immikkoortoq 3.2.2-mi, ”*Mikisunik ingerlataqarnermi akornutissat nunassittarnermilu ajornartorsiutit*”, allassimasut aallaavigalugit Isumalioqatigiissitap naliliivoq, sipaagassat 30%-iusut mianersortumik missiliugaasut. Kisiannili 30%-it taakku soorunami missiliuinerinnaapput.

Najoqqutassat tunngaviusut, Isumalioqatigiissitap 80,9 mio. koruuninut taakkununga atatillugu atorsimasai ilanngussaq 1-imi allassimapput: Tassani aningaasartuutit pingarnerit pingasut ilaapput: allaffissornerneq teknikkimullu immikkoortortanut 2009-mi akit malillugit 25,9 mio. koruunit, mittarfippiaap ingerlanneqarnerneq 2009-mi akit malillugit 28,6 mio. koruunit aamma innaallagisamik, imermik kiassarnermillu pilersuinerneq 2009-mi akit malillugit 23,6 mio. koruunit. Kisitsisit

¹ Sipaartussat taakku aamma kapitali 7-imi, Narsarsuup matuneqarnissaanut misissuiffiusumi atorneqarput.

2010-mi akinut naatsorsornerini aningaasat 80,9 mio. koruuninik amerlassuseqassapput, tak. ilanngussaq 1. Najoqqutassanut tunngaviusut Mittarfeqarfinniit tunniunneqarput. Tamatumunnga atatillugu malussajassutsimut naatsorsuisoqarsimammat oqaatigineqassaaq, tak. takussutissiaq 6.5.10, tassanilu Kangerlussuaq matuneqassappat aningaasartuutit ingerlaavartut affaannangortinneqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq. Aningaasartuutissat ingerlaavartut taakku amerlassusissaat danskisuuani qupp. 169-imi (kalaallisuuani kapitali 6-imi qupp. 112) takussutissiaq B 6.1.12-imi allasimapput.

4. Inigissami najugaqartut amerlassusissii

Kangerlussuaq matuneqassappat inissiat sananeqartussat amerlassusissaat inissiami ataatsimi najugaqartut agguaqatigiissillugit 2,5-iunissaat tunngavigalugu naatsorsorneqarsimammata ilumoorpoq, tamannalu aamma Narsarsuup matuneqarsinnaaneranut atatillugu atorneqarpoq. Aamma Nuup kujaatani qeqertat illoqarfiup ineriartortinneqarneranut qaqugu ilanngunneqarnissaannut naliliinissaq siunertaralugu, Nuummi illoqarfiup ineriartornerata sukkassusissaata naliliiffigineqarnerani inuit agguaqatigiissillugit marluusarnissaat atorneqarmat ilumoorpoq.

Tamatumunnga atatillugu danskisuuani qupp. 161-imi (kalaallisuuani kapitali 6-imi qupp.101) allanneqarpoq: ”Inissiami ataatsimi inuit 2,3-nut missiliorneqarnissat Kommuneqarfik Sermersuumit inassutigineqarpoq. Taamaakkaluartoq Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap inissiami ataatsimi inuit 2,0-inut naatsorsorniartarlugit aalajangerannut pissutaavoq, siunissami inoqutigiit ikit-tunnguakkaarnerisa siunissami ingerlaannarnissaa Isumalioqatigiissitami ilimagineqarmat.”

Tamanna ilaatigut inissiami inuit amerlassusaasa illoqarfiit pingaarnersaanni allanut sanilliullugu ikinnerusarnerannut atasutut, ilaatigullu aatsaat ukiorpassuit qaangiunnerini Nuummi illoqarfiup ineriartornerani tunngaviusup ingerlanerani maannakkut illoqarfiup killeqarfiata avataani aammalu Qinnorpumi nunaminertanik ilanngussinissap pisariaqalernissaanut atasutut isigineqassaaq. Ineriartorfissatut najoqqutassiaq 1-imi piffissaq aningaasaliiffiusussaq aatsaat 2060-imi naasussaavoq, taamaattumillu matumani naatsorsukkat inernerini inunnut 2,0-inut naatsorsuussineq isumaqartussaannilaq. Ineriartorfissatut najoqqutassiaq 2-mi piffissaq aningaasaliiffiusussaq aatsaat 2040-mi naasussaavoq, taamaattumillu inissiami ataatsimi najugaqartut maannamut sanilliullugu najugaqartut ikinnerusarnissaat naatsorsuutigissallugu pissusissamisussaaq. Ineriartorfissatut najoqqutassiaq 3-mut sanilliullugu assigiinngissuteqarpallaannilaq, tassanimi aatsaat 2037-mi maannakkut killeqarfiup iluani Qinnorpumilu illoqarfiup ineriartornera inissaaruttussaavoq, tak. danskisuuani qupp. 164 (kalaallisuuani kapitali 6-imi qupp. 103).

Inoqutigiinni inuit amerlassutsimikkut nuussimasinnaanerup kingunerisaanik ikilisimannginnissaasa tunngavigineqarnerat, isumalioqatigiissitap missiliugaanut tunngavigineqartutut isigineqassaaq. Kisiannili illoqarfiup ineriartornera inissarluk sinneruttoq naliliiffigineqarniartillugu nuuttunut pissutsit kisimik naliliiffigineqaratik, najukkami pineqartumi, tassalu matumani Nuummi najugaqartut tamarmik pingaaruteqartinneqassapput.

Tamatumunnga atatillugu oqaatigineqassaaq, inuit 550-it Kangerlussuarmiit nuunnerini inoqutigiinni inuit pingajua avillugumiit marlunnut ikilissappata, isumalioqatigiissitap tunngavittut allataani inissiamik ataatsimik sanaartornermut akiusoq 1½ mio. koruuniulluni inissianut nutaanut aningaasartuutissat 82,5 mio. koruuninik amerlissapput (inissianut 220-inut naleqqiullugu 275-it, tassalu inissiat 55-inik amerlanerusut ataaseq 1½ mio. koruuninik akeqarluni).

Nuummi maannakkut illoqarfiup killeqarfiata iluani aammalu Qinngorpumi inissap sinnerani inuit 4.000-inik ikinnerussappata, tamanna imminut akilersinnaassutsimik naatsorsuinernut ingerlanneqartunut sunniuteqassanersoq isumalioqatigiissitap naatsorsuiffigaa. Tamanna Imapik qulaallugu timmisartunut mittarfik Nuup kujataani qeqertanut inissinneqassappat aatsaat sunniuteqassaaq, Imapik qulaallugu timmisartunut mittarfimmut atatillugu Nuummi mittarfiup maannakkut inissisimaffia atorneqaannassappat, Nuummi inissap sinnera qinigassami tunngaviusumi suliasamilu qinigassami assigiittussaammata. Qallunaatuani qupp. 127-mi (kalaallisuuani kapitali 6-imi qupp. 55) takussutissiaq 6.5.13-ip, qallunaatuani qupp. 122-mi (kalaallisuuani kapitali 6-imi qupp. 45) takussutissiaq 6.5.8-mut sanilliunnerani takuneqarsinnaavoq, Nuup kujataani qeqertani Imapik ikaarlugu timmisartunut mittarfiliortoqassappat, tamatumani maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit 120-140 mio. koruunit akornanni ikilissasut. Inissiani 220-ni inuit pingasut avillugit pinnatik marluinnaat najugaqassasut naatsorsuutigigaanni, initussutsimi inuit 110-nik ikilisussaapput. Tassani allassimavoq, taama amerlatigisunik allannguneq taamaallaat imminut akilersinnaassutsimut annikitsuinnarmik sunniuteqassasoq.

5. Nuup kujataatungaani inissiinissami sullorsualiornissat

Isumalioqatigiissitap danskisuuani qupp. 159-imi (kalaallisuuani kapitali 6-imi qupp. 99) sulluliat sapsuallu meterimut 89.000 koruuninik akeqarnissaannut missiliuinnermut tunngaviusut peqqissaarulluinnarlugit nassuiarpai. Tassani aamma missiliuinnerup annertuumik nalorninarartoqarnera immikkut ittumik eqqumaffigeqqullugu oqaatigaa. Tamatumunnga aamma atatillugu oqaatigineqarpoq, nalunaarusianik allatut missiliuiffiusunik, ilaatigut Siorarsiorfimmut aqquernup sulluliap meterimut 140.000 koruuninik akeqarnissaannut tunngasunik peqartoq isumalioqatigiissitap ilisimaarigaa oqaatigineqarpoq.

Isumalioqatigiissitap ataatsimut isigalugu sanaartugassanut missiliuinnermut atatillugu annertuumik nalorninartoqarsinnaanera tunngavigaa, pingaartumik taakkua sukumiisumik pilersarusiugaasimanngippata. Taamaattumik isumalioqatigiissitaq tamanut tunngasunik malussajassutsimik misissueqqissaarpoq, taakkunani ataasiaannartumik aningaasartuutissanut, taakkununngalu ilanngullugu sanaartornermut aningaasartuutissanut missiliuinnerit allanngortinneqarlutik. Imapik qulaallugu timmisartunut mittarfiliassaasinnaasoq aatsaat Nuup kujataani qeqertanut inissinneqassappat, sullulianik sapsuianillu sanaartornissamut aningaasartuutissat pisariaqartussaapput.

Qinigassatut allatut akiusoq 140.000 koruuniusoq atorneqassappat, Nuup kujataani inissiinissamut sullulianik sapsuianillu sanaartornermut aningaasartuutissat 5a-mi aamma 5b-mi 508 mio. koruuninik aammalu 6a-mi aamma 6b-mi 297 koruuninik amerlisussaapput. Taakku sunniutissaat naatsorsukkanut ilanngunnerini sulluliat aamma sapsuat qinigassamut tunngaviusumut ilanngunneqarsinnaapput, taamatullu suliasannut qinigassanut sanilliullugu kingusinnerusumut ilanngunneqarsinnaallutik.

Taamaattumik pissutsit tunngaviusut suliasallu assigiinngissutaat naatsorsorniarlugit maannakkut naliusunut ilanngaaseriikkanut naatsorsuinnisaq pisariaqarpoq. Meterimut 89.000 koruuninik tunngaveqarneq aallaavigalugu maatsorsuineq taanna danskisuuani qupp. 168-imi (kalaallisuuani kapitali 6-imi qupp. 111) takussutissiaq B 6.1.10-mi takuneqarsinnaavoq. Ineriartorfissatut qinigassaq 2-mi 2060 tikillugu aningaasartuutissat maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit ineriartorfissatut qinigassaq 2-mi 5a-mut aamma 5b-mut tunngatillugu 542 mio. koruuniusut, aammalu 6a-mut aamma 6b-mut tunngatillugu 308 mio. koruuniusut takussutissiami takutinneqarpoq.

Meterimut 140.000 koruunit tunngavigineqarpata maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit 5a-mut aamma 5b-mut tunngatillugu 824 mio. koruuniussapput, aammalu 6a-mut aamma 6b-mut tunngatillugu 459 mio. koruuniussallutik. Tassalu 5a aamma 5b 282 mio. koruuninik, aammalu 6a aamma 6b 151 mio. koruuninik qaffassapput.

6. Suliffissaqartitsinermut sunniutissat

Kapitali 6-imi mittarfiup qitiusup inissiffissaata nalilersuiffigineqarneranut suliffissaqartitsinermut sunniutissat, pingaartumik Nuup kujataani Angisunnguamut aamma Qeqertarsuarmut inissiiffiusinnaasunut marlunnut atatillugu ilanngunneqarmata ilumoorpoq. Pingaartumik Imarpik qulaallugu timmisartunut mittarfiup Kangerlussuarmiiginnarnissaanut atatillugu inissiiffissani taakkunani sanaartornermut aningaasartuutissat assigiinngissutaasa annertoorujussuusussaannerat tamatumunnga attuumassuteqarpoq. Qallunaatuuani qupp. 137-mi (kalaallisuuani kapitali 6-imi qupp. 69) takuneqarsinaasutut qinigassani marluusuni taakkunani, 2200 m-imi mittarfiliornissap misissuiffigineqarnerani aningaasaliissutissat, Imarpik qulaallugu mittarfiup Kangerlussuarmiiginnarnissaanut sanilliullugu 2 aamma $2\frac{1}{4}$ mia. koruunit akornanni amerlanerussapput, qinigassamilu tassani Nuummi mittarfiup 1199 m-inut tallineqarnissaanut taamaallaat 122 mio. koruuninik aningaasaliisoqartussaavoq. Taamaattumik ilaatigut qinigassat taakku imminnut assersuunneqassappata, piffissami sanaatorfiusumi suliffissaqartitsinermut sunniutissanik isiginiarneqannginneraaneq ilumuunngilaq.

7. Sila pissutaalluni piffissaq eqqorlugu tikittartut aallartartullu akulikissusiat

Tassani ilanngussaq 2-mut innersuussisoqarpoq, tassanilu tamatumunnga atatillugu isumalioqatigiissitap naatsorsuineranut tunngaviusut sukumiisumik nassuiarneqarput.

Sisimiut Kangerlussuullu akornatigut aqqusinissaq

1. Nunap immikkoortuini tamani sinerissap imaatigut angallavigineqarnera

Inuiaqatigiit aningaasaqarneranni tunngavissat aallaavigalugit kitaata sineriaani angallaviusumi umiarsuup, maannakkut AUL-imit ingerlanneqartup angallannerata unitsinneqarnissaa Assartuussi-neq pillugu Isumalioqatigiissitap tunngavigimmagu ilumoorpoq. Oqaatigineqartutut angallavimmi angallassineq taanna ukiuni tulliuttuni tallimani pisortanit tapiiffigineqartarallassasoq Namminer-sorlutik Oqartussanit aalajangerneqarpoq.

Isumalioqatigiissitap aamma qinigassamik, kitaata sineriaani angallavimmi angallassinerup ingerlaannarnissaanut tunngasumik ilanngussineranut, isumalioqatigiissitap sulineranut piffissarititaasoq ataqqiniarlugu, aammalu isumalioqatigiissitap sulinerani aningaasartuutit killilersimaarniarlugit qinigassat ikilisinneqarnissaasa pisariaqarsimanera pissutaavoq.

Kisiannili sineriak sinerlugu umiarsuakkut angallassineq ingerlaannassasoq siunnerfigineqaraluar-palluunniit, tamanna naatsorsukkat inernerinut annertuumik allannguissanngitsoq naliliisoqarpoq, tassani bilitsinut akit, ilaasunit akilerneqartartut assigiinngissuteqangaanngimmata. Tamatuma saniatigut maannakkut umiarsuarmi atorineqartumi inissat killeqarput.

Sineriak sinerlugu angallassineq ukiut tallimat taakku qaangiunnerini ingerlaannassappat, aammalu maannakkut akiusut atuutsinneqaannassappata, pisortat amerlanerungaatsiartunik tapiisarnissaat pisariaqartussaavoq, tassani umiarsuarmik allamik ikkussinissaq pilertungaatsiartumik aalajangiiffi-gineqartariaqartussaammat, tak. isumaliutissiissutip danskisuuani qupp. 389 (kalaallisuuani kapitali 15-imi qupp. 15). Aammalu pisortat tapiissuteqanngippata, umiarsuaq alla atorlugu sineriak siner-lugu imaatigut angallassinertup ingerlaannarsinnaanera eqqarsaatigineqarsinnaanngilaq.

2. Sisimiut aamma Kangerlussuup akornanni pingasoqiusamik angallassinermut ilusiliineq

Apeqqt taanna aamma Sisimiuni kommunalbestyrelsip ataatsimeeqatigineqarnerani aammalu ap-riilip ulluisa 28-anni innuttaasut ataatsimiitinneqarneranni saqqummiunneqarpoq. Apeqqt naatsor-suutigisanik kukkusunik tunngaveqarami ilimagineqarsimanngilaq, tak. matuma kinguliani allassi-masut, tamannalu pissutaaqataalluni tamatumunnga naammaginatut akissuteqarsinnaasiman-ngilanga. Kisiannili neriunarpoq matuma kinguliani tamanna naammassineqassasoq.

Sisimiut Kangerlussuullu akornanni aqquserniornissaq pisariaqartussaagaluartoq, ”Kangerlussuarmi umiarsualiviup ullumikkutut itsillugu pigiinnarneqarnissaa” danskisuuani qupp. 143-mi (kalaalli-suuani kapitali 6-imi qupp. 78) allanneqarmat ilumoorpoq. Tamannali Kangerlussuup umiarsuarmik nassiussanik pilersorneqarneranut, ullumikkut pingaartumik RAL-imit isumagineqartumut attuu-massuteqanngilaq. Danskisuuani qupp. 150-imi (kalaallisuuani kapitali 6-imi qupp. 86) issuakkami uani allassimavoq: ”Tamatumani saniatigut nassiussat Kangerlussuarmi umiarsuarniit lastbiilini Si-simiunut assartorneqartalerpata aningaasartuuteqartoqartartussaavoq.”

Danskisuuani qupp. 156-imi (kalaallisuuani kapitali 6-imi qupp. 95) takuneqarsinnaavoq, taamaat-tumillu Kangerlussuarmi umiarsualiviup – taamaattorli – ingerlaannarnissaa tunngavigalugu isuma-liaoqatigiissitaq inuiaqatigiit aningaasaqarnerat tunngavigalugu naatsorsuivoq, tassani allassimavoq: ”Immikkoortoq 6.3-mi allaaserineqartut Kangerlussuarmi mittarfiup matuneqarnerata kingorna suliat ilaasa ingerlaqqinnissaat naatsorsuutigineqarpoq. Kangerlussuarmi innuttaasut nuunnissaat, aammalu nunaqarfimmi sullissiviit matuneqarnissaat naatsorsuutigineqaraluartoq, suliassat inger-laqqittussat sullinneqarnissaat eqqarsaatigalugu Kangerlussuarmi umiarsualiviup pigineqaannarnis-saa Isumalioqatigiissitap naatsorsuutigaa. Tassalu umiarsualiviup matuneqarnissanut aningaasar-tuutissanik naatsorsukkanut ilanngussisoqanngilaq. Paarlattuanik aamma umiarsualiviup ingerlan-neqarnerani sipaarutissanik ilanngussisoqanngilaq.”

Tassalu angallannermi attaveqaatit pingasunngortinneqarnissaannik isumalioqatigiissitaq naatsor-suutigisaqanngilaq. Tassani taamaallaat attaveqaatip ataatsip imaluunniit attaveqaatit marluk ator-neqarnissaat kisimi naatsorsuutigineqarpoq, tassani Sisimiuni mittarfiup matuneqarnissaa inger-laannarnissaalu apeqqutaatinneqarluni.

Isumaliutissiissutip danskisuuani qupp. 147-mi (kalaallisuuani kapitali 6-imi qupp. 83) allassima-voq:

”Qinigassami Sisimiuni mittarfimmik ammatitsiinnarfiusussami Kangerlussuup aamma Sisimiut akornanni timmisartuussisinnaanertup ingerlaannarnissaa naatsorsuutigineqarpoq, taamaattumillu tassani angalasut, timmisartornissamut taarsiullugu aqqusinikkut angalanissap iluanaarnarneranik takunnissinnaasut kisimik aqqusinermut nuuttussaapput. Suliassani qinigassami tassani Kangerlus-suup Sisimiullu akornanni niuernermik tunngaveqarluni angallavimmi angalasartut affaasa aqqusi-nermut nuunneqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq, sinnerisalu timmisartuussinernik atuiinnarnissaat

naatsorsuutigineqarluni. Tassalu inuussutissarsiutinik tunngaveqarlutik angalasartut tamarmik timmisartumik atuiinnassasut, sinnerilu (takornariat, nunaqavissut inuussutissarsiutinik tunngaveqarlutik angalasuunngitsut) aqqusinermik atuisasut naatsorsuutigineqarpoq."

Tunngavigineqartumi angalasut affaasa aqqusinikkoortittalerlugit nuunneqarnissaat aalajangiisuulluinnartumik pingaaruteqarpoq. Aamma danskisuuani qupp. 147-mi (kalaallisuuani kapitali 6-immi qupp. 83) allassimasutut niuermut atatillugu angalasut timmisartumik angalasarnissaat, kiisalu angalasut allat aqqusinermik atuisarnissaat isumalioqatigiissitamit naatsorsorneqarsimanngilaq. Niuernermut atatillugu angalasut aqqusinikkut angallannermut sanilliullugu annertunerujussuarmik timmisartukkut angalanernik atuisarnissaat ilimagineqarsinnaammat, isumalioqatigiissitap tamanna kisiat tunngavigisimavaa. Taamaattumik imaattumik oqaaseqaateqartoqarpoq: "Tassalu inuussutissarsiutinik tunngaveqarlutik angalasartut tamarmik timmisartumik atuiinnassasut, sinnerilu (takornariat, nunaqavissut inuussutissarsiutinik tunngaveqarlutik angalasuunngitsut) aqqusinermik atuisasut naatsorsuutigineqarpoq."

Kiisalu allakkami, maajip ulluisa 11-ianneersumi oqaatigineqarmat ilumuunngilaq, ilimagisat matuma siuliani, taaneqartut "...taamalumi aamma aqqusinissaq pillugu naatsorsuinerit inernerit immi-nut akilersinnaassanatik". Tamanna qinigassamut, Sisimiuni mittarfiup matuneqarnissaanut tunngasumut toqqaannartumik atasutut isigineqassaaq. Qinigassami tassani inuussutissarsiornermut atatil-lugu angalasut soorunami aqqusineq atortassavaat, taanna periarfissani kisiartaasussaammat. Taasuma inernera maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit 158 aamma 430 mio. koruunit akornanni amigartooruteqarfigineqarujussuarnissaa ingerlaannassaaq, tak. danskisuuani qupp. 152 (kalaalli-suuani kapitali 6-immi qupp. 89).

3. Akuttussutsimut piffissaq

Akuttussutsimut piffissaq eqqarsaatigalugu isumalioqatigiissitap naatsorsuutigisai danskisuuani kapitali 5-immi qupp. 81-imiittumi (kalaallisuuani kapitali 5-immi qupp. 4) allassimapput. Tassani i-maattumik allassimasoqarpoq:

"Akuttussutsimut piffissaq tassaavoq piffissaq aallarfissat marluk akornanniittoq. Tassalu akuttus-sutsimut piffissaq allannguuteqarpat, piffissat aallarfissat akuttussusaasa allannguuteqarnerisa ki-ngunerisaanik piffissaq utaqqiffiusoq allannguuteqassaaq. Kisiannili akuttussutsimut piffissaq i-nuiaqatigiit aningaasaqarnerinik misissuinerni matumani ingerlanneqartuni nalilerneqanngilaq. Ka-laallit Nunaanni angalasut akuttussutsimut piffissaq qanoq nalilertarneraat misissuiffigineqarsiman-ngimmat tamatumunnga pissutaavoq. Tamatuma saniatigut – aammalu pingaaruteqartumik – sapaa-tit akunnerannut aallartartut ikittuinnaaneranni akuttussutsimut piffissaq amerlanertigut qaffasissin-naavoq, taamaattumillu nunani allani, nalinginnaasumik amerlanertigut nalunaaquttap akunnialun-inguinik akuttussutsimi piffissaqarfiusartuni, akuttussutsimut piffissamut naliisarnerit nuunneqarlutik tunngavigineqarsinnaanngillat. Misissuinerni akuttussutsimut piffissaq pingaarutilittut naliliiffi-gineqartuni allannguutit immikkut pitsaassusilittut immikkoortoq 7.4-mi sammineqarput."

Sisimiut Kangerlussuullu akornanni aqquserniorsinnaanermut, taassumalu akuttussutsimut piffis-samut sunniuteqarnissaanut atatillugu immikkut oqaatigineqassaaq, ilaatigut Sisimiuniit Kangerlus-suarmut tikittarnerit Danmarkimut timmisartup nunallu iluani timmisartut aallarnissaannut naleq-qussarneqarsimammata. Taamatuttaaq Kangerlussuarmiit aallarfissat timmisartut allat tikiffissaat malillugit naleqqussagaapput. Taamaattumik piffissami suliaqarfiusumi aqqusinniorneralimmi aammalu pissutsini tunngaviusuni aqqusinniorfiunngitsumi tikittartut akulikissusiat assigiinngissu-

teqarpallaassanngilaq. Akuttussutsimut piffissat allannguuteqarnissaat Kangerlussuup Sisimiullu akornanni aqqusinniornissaq naliliinermut tunngavissatut pingaarutilittut isigineqassanngitsoq isumalioqatigiissitaq naliliivoq.

Tamatumunnga tunngaviusoq tassaavoq:

Aqqusinniortoqassappat angalasut aallartarnerisa akuttuneraniit (aallartartut akornanni sivilisuneraaniit) "naassaannigitsumik akulikissusilimmut" nuuttoqassasoq ilumoorpoq. Kisiannili angalasartunit ikinnerujussuit Sisimiuniit Kangerlussuarmut unittarput tassanngaanniilluunniit aallartarlutik. Angalasartunut taakkununnga aallartartut amerlineri pingaarutilittut iluanaarutaasussaannigillat. Tassami angalasartut taakku timmisartumik Danmarkiliartumik, imaluunniit timmisartunik nunap iluani angalasunik ingerlaqqittartussaassapput (imaluunniit taakkununnga ilaallutik tikittartussaallutik). Tassalu Sisimiuniit Kangerlussuarmut tikittussat imaluunniit tassanngaanniit aallartussat kisimik aqqusinniornikkut aallartartut akulikissusaasa pitsaaneruleneri iluanaaruteqarfigisinnaavaat. Tamanna aamma isumaliutissiisummi danskisuuani qupp. 145-mi (kalaallisuuani kapitali 6-imi qupp. 80) immikkoortoq 2-mi aamma immikkoortoq 4-mi erseqqissarneqarpoq.

4. Sila pissutigalugu aallartartut akulikissusaanni piffissaq utaqqiffiusartoq/kinguaattoorfiusartoq

Piffissami angalaffiusumi uuttuummut ataatsimut akit pillugit DTU Transport-imit missiliukkat atorniarlugit Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitaq aalajangersimammat ilumoorpoq. Aamma taakku misissueqqissaarnerni annertunerusumik atorneqarsimammata ilumoorpoq.

Kisiannili tikittartut akulikissusiisa ajornartorsiutigineqarneranut atatillugu sivilisuumik utaqqisarnernut piffissat nalilerneqarnerinut tunngatillugu uuttuummut ataatsimut akinik DTU Transport-imit toqqaannartumik nuunneqarsinnaasunik soqanngilaq. Paasissutissanut tunngaviusuni DTU Transport-imeersuni piffissanut utaqqiffiusunut, timmisartuussinernik taamaatitsisoqarnerani sivilisuujsartunut akinut paasissutissanut ilaatinneqannginnerat tamatumunnga pissutaavoq. Tassalu piffissanut utaqqiffiusunut, timmisartuussinerit taamaatinneqarnerini sivilisungaatsiartartunut uuttuummut ataatsimut akiusut Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitaq missiliortariaqarsimavai.

Isumaliutissiisummi takuneqarsinnaasutut ilaasut piffissaq kinguaattoorfigisartik siunertanut allanut (soorlu sulinermut) iluaqutigisinnaasaminnut atorsinnaagaat isumalioqatigiissitaq naliliivoq. Tamanna tunngavigalugu sivilisuumik utaqqinermi piffissap nalinga 75%-inik appartinneqarsinnaasoq isumalioqatigiissitaq missiliivoq.

Missiliuineq taanna soorunami isornartorsiorneqarsinnaavoq, tamannalu aamma piffissaq eqqorlugu tikittartut aallartartullu malussajassusiinik ilassutaasunik misissueqqissaarnermut tunngavigineqartut ilagaat, tak. danskisuuani qupp. 138 (kalaallisuuani kapitali 6-imi qupp. 71). Malussajassutsimik misissueqqissaarnermi missiliukkat allanngorarnertat piffissani ammaffiusartuniikkaluarpoq, kisiannili piffissap utaqqiffiusup nalingata allanngorarnera aamma misissueqqissaarneq manna tunngavigalugu nassuiarneqarsinnaavoq.

5. Inuussutissarsiutitigut periarfissat

Isumalioqatigiissitaq ataatsimut isigalugu angallannermi attaveqaatinut, imminut akilersinnaassutsimik naatsorsuinnermi nalorninartoqartinneqartorujussuarnut aningaasaliissutit sunniutissaannik

ilanngussinissani mianersuuppaa. Tassalu Sisimiut aamma Kangerlussuup akornanni aqqusinnior-sinnaanermik misissueqqissaarnermut atatillugu tamanna immikkut missiliuinerunngilaq.

Tamatumunnga killilersuutaasinnaasut erseqqissarniarlugit ”sunniutissat naliligaanngitsut” allanne-qarnissaat isumalioqatigiissitap anguniarsimavaa, tak. danskisuuani qupp. 145 (kalaallisuuani kapi-tali 6-imi qupp. 79).

Nuummi umiarsualivik

Allakkiami 11. maj 2011-meersumi immikkoortumut matumunnga aallaqqaasiussami allassimasu-tut Nuup nunatsinni Imapik ikaarlugu umiarsuarnut umiarsualivittut kisiartaalersinnaanera Assar-tuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap siunnerfigigaa ilumoorpoq. Nassiussat ikingaatsiartarnerat, taamaalillunilu umiarsuit annerit atorlugit Imapik ikaarlugu angallannermut nuunnissap ilanngun-nerani aningaasartuutissat ikilinissaat tamatumunnga pissutaavoq, tak. ilaatigut danskisuuani qupp. 341 (kalaallisuuani kapitali 11-imi qupp. 37).

1. Suliamut attuumassuteqanngitsunit paasissutissatigut tunngaviusut

Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap ilanngussaq 11.1-imi sukumiilluinnartumik oqaatigaa, sooq Imapik ikaarlugu nassiussat amerlassusissaattut missiliorneqartuni RAL-imit paasissutissat tunngavigineqarsimanersut. Tamatumunnga siullermik RAL-ip missiliueriaatsimik, nassiussanik assartuussinnermut immikkut ilisimasanik ilaatitsiviusumik ineriartortitsimanera pissutaavoq. Missi-liueriaaseq taanna 2020 tikillugu paasissutissanik missiliuiffiuvoq. Missiliuinerit annertussutsimik-kut tunngaviligaasut pigineqartillugit, aammalu tamanna isumalioqatigiissitamit ilisimaneqarsima-tillugu paasineqarsimatillugulu soorunami taakku isumalioqatigiissitamit atorneqartarput.

RAL-ip tunngavigisai – aamma immikkut ittumik taaneqartutut – soorunami isornartoqartinnagit tiguinnagaanngillat, tak. ilaatigut danskisuuani qupp. 330-mi (kalaallisuuani kapitali 11-imi qupp. una allassimasoq: ”Tunngavissat, RAL-ip siumut missiliuineranut tunngavigineqartut tunngavissa-nut, Isumalioqatigiissitap ineriartorfissanut tunngavissat 1-imi atugaanut assingupajaaginnarput, tassani ineriartornermut tamarmiusumut ukiumut 2,5%-it atorneqarlutik.

Nuummi illoqarfimmut ilaliussisarnerup annertusinera aammalu ineriartornerup annertunerulernera pissutigalugit, Nuummut/Nuummiit nassiussat Kalaallit Nunaannut tamarmiusumut naleqqiullugu amerleriarnersussat RAL-ip naatsorsuutigaa. Taamaakkaluartoq nassiussat amerlassusaat ataatsi-mut isigalugit, taamaalillunilu Nuummut containerit nassiunneqartartut amerlassusaasa 2010-miit 2020-mut, kiisalu 2020-miit 2030-mut, taamatullu 2010-miit 2020-mut avannamut nassiussat amer-lassusaasa tamarmiusut 29%-iinnarnik, imaluunniit ukiumut 2,6%-iinnarnik amerlinissaat mianer-sortumik tunngavigineqarpoq.²,”

Naliliisoqarnera malillugu missiliuinerit taakku mianersortumik missiliugaapput, ineriartorfissatut najoqqutassiaq 1-imi ntn-p ineriartornera ukiumut 2%-iummat. Aammalu nunanut allanut niuerne-rup ineriartornera nalinginnaasumik ntn-p ineriartorneranit qaffasinnerusarpoq, tamannalu ilaatigut danskisuuani qupp. 65-imi (kalaallisuuani kapitali 3-imi qupp. 22) allassimavoq. Tamatuma saniati-gut ineriartorfissatut najoqqutassiaq 1 najoqqutassiaavoq, ntn-p ineriartornerata nalikinnerpaaffigi-

² RAL-ip paasissutissiinera malillugu 2000-imiit 2009-mut containerit Nuuk aqqusaarlugu nassiunneqartut 41%-inik amerlipput.

saa. Ineriartorfissatut najoqqutassiaq 2-mi aamma 3-mi ntn-p ineriartornera ukiumut 3 aamma 3½%-inut missiliugaavoq. Tamatuma saniatigut isumalioqatigiissitap naatsorsuutigaa, 2030-imiit nassiussat amerlassusaat aamma ukiut aningaasaliiffiusut 25-t sinnerinut, tassalu 2031-imiit 2039-mut Nuummi umiarsualiviusinnaasup nutaap imminut akilersinnaassusianik naatsorsuinnermut atuut-tussaasut.

2. Nioqqutissanik tikisitsisarneq avammullu nassiussuineq

Ukiuni 20-ni tulluittuni nunamiit avammut nassiussat taamaallaat 1½%-imik amerlinissaannut, kii-salu nunamut nassiussat piffissami tassani ukiumut 2,6%-inik amerlinissaannut Nuummi umiarsua-livimmi pissutsinik misissueqqissaarnerit tunngavigineqarsimanerat allakkiami maajip ulluisa 11-anneersumi isornartorsiorneqarpoq.

Tamanna tunngavigalugu inerniliissutigineqarpoq, tamatuma ingerlanerani akiliisarnerup oqimaaqa-tigiinnera ajorseriarujussuassasoq. Tamanna ilumuunngilluinnarpoq, tassami missiliukkat allanne-qartut akuersisummik pigisaqarluni assartuussinermut (pingaartumik containerit atorlugit assar-tuussinermut), Royal Arctic Line-mit (RAL) ingerlanneqartumut atuuttuupput. Siunissamut najoq-qutassiarineqartuni, siunissami ukiut ikinnerpaamik 25-it, nalinginnaasumik Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap misissueqqissaarnerani tunngavigineqartartut eqqarsaatigalugit aatsitassanik immaqalu aamma aluminiumik annikitsuunngitsunik avammut nassiussisoqartarnissaata naatsor-suutigineqartariaqarnera Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap tunngavilersuutigaa. Aamma nunamiit avammut nassiussisarnerit pisuni tamani tunisassiorfinniit toqqaannartumik nassiunneqar-tarnissaat ilimagineqarpoq, tassanilu pingaartumik umiarsuit immikkut ittut atorneqartassapput, RAL-ip umiarsuai containerersortut atorneqaratik. Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap i-sumaliutissiisummi kapitali 3-mi inuussutissarsiutinik ineriartortitsinissamut periarfissat nutaat taakku sukumiisorujussuarmik allaaserai.

Tamatuma saniatigut siullertut pingaarnertullu aalisakkat raajallu containerit atorlugit RAL-imit avammut assartorneqartartussaapput. Aamma raajartassat taamatullu aalisagartassat killilimmik pisassiissutigineqartarput, taakkulu aamma aalisagaqassutsip raajaqassutsillu ineriartornerat apeq-qutaatillugu aalajangerneqartarput. Tamannalu tunngavigalugu RAL-ip containerit atorlugit avam-mut assartugaasa ukiumut 1½%-inik amerlisarnissaat missiliorneqarmat ilimasupilunnerunngilaq. Aammalu oqaluttuarisaanermi pissutsit tunngavigalugit nalilisoqassappat, nunamilu tunisassiorneq naatsorsuutigineqartutut annertusissappat, avataaniit tikisinneqartartut annertuussusaat ukiumut 2,6%-init annikinnerusumik qaffassasoq naatsorsuutigissallugu piviusorpalaanngilaq.

3. Malussarissutsimik misissueqqissaarneq

Kalaallit Nunaannut aamma Kalaallit Nunaanniit nassiussat amerlassutsimikkut ineriartorneranni malussajassutsimik misissueqqissaartoqartariaqaraluarnersoq soorunami oqaluuserineqarsinnaavoq. Taamatut pisoqarsimannginneranut missiliuinerit mianersortumik annertussusilerneqarsimanerannik tunngaveqarnermut atasutut isigineqassaaq, tak. 1-ip ataani allassimasut.

4. Tulluannngitsumik eqqartuineq

Nassuerutigaa. Taanna kukkuneruvoq, uangalu akisussaaffik tamakkerlugu tigummivara. Ilaatigut nalunaarusiami naqitami taanna iluarsineqassasoq qinnutigaa.

5. aamma 6. Umiarsualiviit pioreersut allineqarnissaat aamma Umiarsualiviup allilernissaata umiarsualivimmut nutaamut sanilliunnerani akiusup assigiinngissutaa

Umiarsualiviup pioreersup allineqarnissaa:

Nuummi umiarsualiviup allineqarnissaata Qeqertani umiarsualivimmik containerersorfiusumik nutaamik sananissatut misissoqqissaarneqarnissaa kisiat Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap toqqarpaa, tunngaviusumi alliliinissap aammalu nutaamik umiarsualiviliornissap aningaasaliiffiqineqarnissaannut aningaasartuutissat assigiinngissutaat annikitsunnguusut siornatigut misissuinerusarsimasut aallartinneranni naliliiffiqineqarmat. Tamatumunnga nangissutitut oqaatigineqarpoq:

”Ataatsimut isigalugu misissueqqissaarnerni nalunaarusianilu maannamut suliarineqarsimasuni tikkuarneqarpoq Qeqertani nutaamik umiarsualiviliornissaq siunissami umiarsualivimmi unammilligassanut aaqqiissutissatut naleqqunnerpaassasq tamatumalu peqatigisaanik inuiaqatigiit aningaasaqarnerat eqqarsaatigalugu umiarsualiviup pioreersup allineqarnissaanut sanilliullugu qinigassani pilerinarnerpaajulluni.”, takuuk danskisuuani qupp. 319 (kalaallisuuani kapitali 11-imi qupp. 5).

Isumaliutissiisummi annertunerusumik tunngavilersorneqartutut Nuummi umiarsualiviup pioreersup allineqarnissaanut atatillugu naatsorsuisoqarsimannginneranut tamanna tunngavigineqarpoq.

Alliliinissap umiarsualivimmut nutaamut sanilliunneqarnerani akiusup assigiinngissutaa:

Isumaliutissiisummi danskisuuani qupp. 327-mi (kalaallisuuani kapitali 11-imi qupp. 17) allasimavoq:

"Misissueqqissaarnermi sulluliaq allineqassanersoq isummerfigineqanngilaq. Sulluliaq atunngikka-luarlugu umiarsualivik sananeqarsinnaavoq, aammalu malussajassutsimik misissueqqissaarnermi sanaartornermut aningaasartuutit amerlineqarneranni soorlu sulluliami angallattut aqqaataa marloriaatinngortinneqarnerisa kingunerisaanik, aningaasaliissutissat sunniutaattut aningaasaliinissamut aningaasartuutit qaffasinnerulernissaasa sunniutissaat immikkut misissuiffiqineqarpoq."

Sanaartornermut aningaasartuutit amerlissutaat 50%-iusut (200 mio. koruunerpianik amerlassuseqartut) maannakkut naliusunik 484 mio. koruuniniit 322 mio. koruuninut ikilitsissasut, aammalu suliassaqarfiup iluani ernianik ukiumut 9,2%-iniit ukiumut 6,5%-inut appartitsissasut takussutissiaq 11.3.2-mi naatsorsorneqarpoq. Suliassap taamaalilluni 100 mio. koruuninik akisunerulernerata suliassaq imminut akilersinnaajunnaarsinnaviangilaa.

Umiarsualiviup containerersorfiusup nutaap sananeqarneranut aningaasartuutissat 2010-mit akit tunngavigalugit 478 mio. koruuninut missiliorneqarnerat tunngavigineqarmat ilumoorpoq, tak. takussutissiaq 11.2.1. 478 mio. koruunit taakku Inuplan (2008) aallaavigalugu naatsorsorneqarput, tassanili quersuarmut sannavimmullu saniatigut aningaasartuutissat tapiliunneqarput, taamatullu oqaatigineqartutut 2010-mi akit tunngavigalugit iluarsiiisoqarluni.

Kisiannili sanaartornermut aningaasartuutit 416 mio. koruuniusut Namminersornerullutik Oqartus-sat missiliugaannut (2006) tunngasuupput. Maannakkut umiarsualiviusup allineqarnissaa siunissaq eqqarsaatigalugu suliassaangitsoq naliliiffiqineqarmat nalunaarusiaq taanna isumalioqatigiissitap

tunngavigaa. Taamaattumik 416 mio. koruunit taakku 478 mio. koruuninut assersuunneqarsinnaangillat. Tamanna ersarinnerusumik isumaliutissiisummi allassimasariaqaralarpoq.

7. Toqqorsivinnut angallassineq

Immikkoortunut matuma siuliani taaneqartunut marlunnut akissutini aammalu isumaliutissiisummi kapitali 11-imi takuneqarsinnaavoq, umiarsualiviup pioreersup allineqarnissaa Qeqertani umiarsualivimmut containerersorfiusumut nutaamut sanilliullugu inuiaqatigiit aningaasaqarneranni qinigassatut pitsaanerunissaa isumalioqatigiissitap sooq tunngavigisimannginneraa.

Avataani toqqorsiveqarnissamut taarsiullugu aamma port barges (tunngaviusumik umiarsualivimmi umiarsuarnik toqqorsivittut atuiffiusoq) qinigassatut pitsaanerunnginnersoq isumalioqatigiissitamit eqqarsaatigineqarpoq, tak. 11.1. RAL-illi apersorneqarnerani taamaanngitsoq isumalioqatigiissitap ersarissumik paasivaa.

Umiarsualiviit pillugit apeqqutip misissoqqissaarnerani, tak. kapitalit 10-13, nassiussanik angallasinerup qitiusumik katersorneqarnissaa inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut pitsaanerpaasoq isumalioqatigiissitap misissoqqissaagaasa takutippaat.

8. Nuup umiarsualiviani qaangiuttoornerit akilerneqartarneri

Umiarsuit usingiarneqartarnerat usilersorneqartarnerallu nalinginnaasumik amerlasuunik peqquteqartumik sulisarnerit allanngorartillugit ingerlanneqartarput. Taamaattumik tamatumunnga atatillugu isumaqatigiissutini atuuttuni sukumiisumik aalajangersarneqartumik qaangiuttoornerit amerlangaatsartut ilaatinneqartarnerat nalinginnaasuvoq.

RAL-ip apersorneqarneratigut qaangiuttoornerit amerlassusaannut tunngaviusut misissoqqinneqarput isumaliutigineqaqqillutillu. Tassani aamma erseqqissarneqarpoq, nalunaaquttap akunnerisa tamarmiusut 46%-ii qaangiuttoornerusimasut, taamatullu maannakkut Nuummi umiarsualivimmi, isumaqatigiissutit atuuttut naapertorlugit ulluinnarni nalinginnaasumik nal. 8-miit nal. 16-imut suliffiusartumi atugassarititaasut atorlugit missiliuineq ingasanaagaangitsoq.

Tamatuma saniatigut containerinik passussinermut piffissap atorneqartup annertusissutaanut aningaasartuutaanerusunut, isumaliutissiisummi takussutissiaq B 11.1.2-mi sukumiinerusumik nasuiarneqartutut 2030 tikillugu qaangiuttoornerit amerlissutissaattut naatsorsuutigineqartut apeqqutaatinneqarput, taakkulu 66%-it angusussaavaat, taamatullu umiarsualivimmi nutaami qaangiuttoornerit 10%-iunissaannik naatsorsuutigisaqarneq pingaaruteqarpoq. Kisiannili maannakkut umiarsualiviusumi qaangiuttoornerit 46%-iusut, aammalu nutaamik umiarsualiviliortoqassappat tassani qaangiuttoornerit 33%-iujuartussat allanngortinneqassanngitsut naatsorsuutigineqarpat, tamanna pissutigalugu ukiuni taaneqartuni aningaasartuutaanerusussat 0,4 mio. koruunerpianiit 2 mio. koruuni-ngajannut ikilisussaapput, tak. matuma kinguliani takussutissiaq.

	2010	2015	2020	2025	2030
Tunngaviusumi aningaasartuutaanerusussat ukiumut mio. koruuninngorlugit, tak. isumaliutissiisummi takussutissiaq B 11.1.2	1,785	3,271	5,116	7,325	10,286
Tunngaviusumi aningaasartuutaanerusussat ukiumut mio. koruuninngorlugit, ukiuni tamaginni maannakkut umiarsualivimmi qaangiuttoornerit 46%-iusut aammalu containerersorfiusumik nutaamik umiarsualiviliortoqassappat 33%-iusut aallaavigalugit	1.364	2,636	4,179	5,956	8.331
Aningaasartuutaanerusussat ikilissutissaat	421	635	937	1,369	1,955

Tassani allassimavoq, matumani pingaartumik kivitsisarnerit amerlassusaat, Nuup umiarsualiviani containerersornermi aningaasartuutaanerusunut pingaaruteqartut ikilisimasut, kiisalu qaangiuttoornernut tunngavissat matumunnga atatillugu pingaannginnerupput.

Taamaattumik Nuummi umiarsualivimmik containerersorfiusumik nutaamik sanasoqassappat, tamatumunnga atatillugu qaangiuttoornernut missiliukkat allannguutaat imminut akilersinnaassutsip inerneranut annertunerusumik allannguissanngillat.

Ilanngussaq 1

2005-imiit 2009-mut Kangerlussuarmi aningaasartuutit

Kangerlussuaq tamakkerlugu akissarsianut sulisunullu aningaasartuutit

	2009	2008	2007	2006	2005
Akissarsiat katillugit	40.689.815,90	39.977.694,60	39.969.743,79	38.502.485,93	38.054.657,48
Sulisunut aningaasartuutit katillugit (nerisaqartitsineq, ineqartitsineq il.il.)	44.789.925,70	44.617.542,97	44.727.562,79	43.029.280,23	43.011.377,68
Kangerlussuarmi ingerlatsinermut aningaasartuutit	2009	2008	2007	2006	2005
Allaffeqarfiit + Teknikkeqarfiit (pingasut taakku saniatigut allat tamarmik)	25.949.591,77	25.701.487,88	27.880.387,85	34.413.395,93	32.611.981,23
Timmisartoqarfik	28.599.830,60	28.364.931,62	27.503.351,85	23.709.832,55	24.469.601,09
Innaallagialaq, lmeq, Kiassarneq	23.663.129,58	24.174.221,04	27.618.045,47	24.470.670,98	24.413.731,65
Hotel Kangerlussuaq	27.398.944,29	27.808.930,28	28.065.361,35	25.376.615,22	28.195.494,38
KANG katillugit	105.611.496,24	106.049.570,82	111.067.146,52	107.970.514,68	109.690.808,35
KANG katillugit – timmisartoqarfimmut aningaasartuutit ilanngunnagit	77.011.665,64	77.684.639,20	83.563.794,67	84.260.682,13	85.221.207,26

Kangerlussuarmi ingerlatsinermut aserfallatsaaliuiner-mullu sipaagassat

DKK	Aningaasat	2010-mi akit
Allaff./tekn.	25.949.592	
Timmisartoqarfik	28.599.831	
Innaallagialaq, kiassarneq	23.663.130	
Katillugit		2009-mi akit 80.949.991
	78.212.552	

Najoqqutarisat: GLV, "Transport kommission KANG data 20101027.xls"

2009-miit 2010-mut akit ineriartornerat

3,50%

Ilanngussaq 1

2005-imiit 2009-mut akissarsianut ingerlatsinermullu aningaasartuutit

2009-mi Kangerlussuarmi akit ilanngaasereerlugit	Allaffeqarfiit/Teknikkeqarfiit	Timmisartoqarfik	Innaallagiaq, l-meq, Kiassarneq	Hotel Kangerlussuaq	KANG katillugit	KANG katillugit – timmisartoqarfimmut aningaasartuutit ilanngunnagit
Kangerlussuarmi isertitat	33.041.153,96	50.425.254,88	28.849.923,93	36.004.001,93	148.320.334,70	97.895.079,82
Kangerlussuarmi nioqutissanit atukkat	(6.499.324,41)	(773.343,66)	(7.922,28)	(8.746.601,01)	(16.027.191,36)	(15.253.847,70)
Kangerlussuarmi ingerlatsinermut aningaasartuutit	(25.949.591,77)	(28.599.830,60)	(23.663.129,58)	(27.398.944,29)	(105.611.496,24)	(77.011.665,64)
Kangerlussuarmi aningaasalersuiner-mut aningaasartuutit	174.219,77	288,26	-	(126.020,71)	48.487,32	48.199,06
Kangerlussuarmi akiliutit ilanngaasereerlugit	766.457,55	21.052.368,88	5.178.872,07	(267.564,08)	26.730.134,42	5.677.765,54

2010-mi Kangerlussuup inuttaqarnera

Timmisartoqarfimmi pisortaq	1
Ingerlatsinermut/suliniuteqarnermut aqutsisoq	2
Qatserisartut pisortaata	1
Qatserisartut pisortaata tullia	1
Terminalimi sulisut	9
Terminalimi sulisutut ilinniartut	3
Timmisartornermi aqutsisut	3
Umiarsualivimmi betjentit	3
Security	16
Katillugit	39

Aningaasartuutit

	2009
Sulisunut aningaasartuutit	2.400.004,10
Akissarsiat	15.066.076,98
Qaangiuttoornerit	2.670.709,25
Sulisitsisut akiliutaat	499.477,60
Katillugit	20.636.267,93

Ilanngussaq 2

Piffissaq eqqorlugu tikittartut aallartartullu akulikissusiinut aningaasartuutit

Periaaseq atorineqartoq isumaliutissiisummut ilanngussami 6.1-imi danskisuuani qupp. 172-77-imi (kalaal-lisuuani kapitali 6-imi qupp. 116-122) sukumiisumik allaaserineqarpoq. Naatsorsukkat inerneril nalliliffigine-qassappata, pissutsit qitiusut uku isiginiarneqarnissaat pingaaruteqarpoq:

- Kalaallit Nunaanni assartuussisarnermi ilaasartunit amerlasuut Nuuk aallarfigisar-paat/tikiffigisarpaat. Imapik qulaallugu timmisartunut mittarfik qitiusoq sumulluunniit inissinneq-raluarpat, Nuummi silarlutsillugu ilaasartut taakku kinguaattoortartussaapput.
- Pissutsini tunngaviusuni pissutsinilu pilersaarusiortiusuni assigiinngitsuni tikittartut aallartartullu akulikissusaannut aningaasartuutit *assigiinngissutaat* naatsorsorneqarput. Tassalu tikittartut aallar-tartullu akulikissusaasa allanngornerinut aningaasartuutaanerusussat kisimik ilaatinneqarput.

Nuummi inissiiffissatut misissorneqartuni pingasuusuni, taamatullu Kangerlussuarmi mittarfimmi tinginer-nut minnernullu sila pissutigalugu ammatitsinermut piffissaliussaq pillugu paasissutissat pigineqartut naat-sorsuinerneq atorineqarput, tak. takussutissiaq B 6.1.14.

Naatsorsukkani tinginerit minnerillu immikkoortinneqarput, aammalu taakkunani sullissisunut ilaasunullu aningaasartuutit missiliorneqarput. Aningaasartuutit najoqqutassiat pingasuusut aallaavigalugit naatsor-sorneqarput: 1) timmisartoq kinguaattoortoq, 2) timmisartoq unittoq, aamma 3) angalaneq aallartittoq naammassineqanngitsorli, aammalu utertoq. Tassani aamma ilaasut kinguaattoortarnerisa nalilerneqarne-rani tunngavigineqartut malillugit nassuiaasoqarpoq.

Najoqqutassianili assigiinngitsuni naliliinerni aamma kinguaattoornernut, ilaasut misigisaannut tamatu-munngalu atatillugu aningaasartuuteqarfigisaannut saniatigut ilimagineqartut missiliuinerillu tunngavigine-qarput.

Tassanili naatsorsukkat nassuiarlugarujussuit pineqarput, taamaattumillu paasissutissat arlallit tunngavigi-sallu naatsorsukkanut ilanngunneqartut toqqaannartumik isumaliutissiisummut ilaatinneqanngillat. Ta-manna misissueqqissaarnermi matumani immikkoortuutaanngilaq. Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissi-tap ataatsimut isigalugu naatsorsukkat amerlasuut, amerlanertigullu sukumiisumik suliaasut isumaliutissiis-suterpiami taamaallaat pingaarnersiorlugit saqqummiunneqarnissaat aalajangersimavaa. Tamatumunnga atatillugu isumalioqatigiissitap nalunaarutigaa, isumalioqatigiissitap nittartagaa aqqutigalugu tunngavissat naatsorsukkallu annertunerusumik paasiinarnissaat ajornartinneqassanngitsaq.

Matuma kinguliani saniatigut tunngavissat arlallit, Angallannermut Najoqqutassiamut ilaatinneqartut, tikit-tartut aallartartullu akulikissusaannut naatsorsukkat takussutissianngorlugit saqqummiunneqarput.

Timmisartut aallartartut (angallavinni timmisartuussisarnerit kisimik, tassalu attartorneqarlutik timmisar-tuussisarnerit (timmisartoq/qulimiguulik atorlugu), namminersorluni timmisartuussisarnerit, sakkutuut timmisartuussisarneri il.il. ilaatinneqanngillat:

Ukiuumut timmisartuussisarnerit, Nuuk			2010						
	Timm. suna	Timmisart.	Tunng.	P1	P2	P3	P4	P5a	P6a
DK-mut/-mit	Jet	A330	0	0	0	0	0	259	259
DK-mut/-mit	Jet	B737	0	0	0	518	449	0	0
DK-mut/-mit	Jet	B757	0	0	0	0	0	0	0
Island-imut/-mit	Jet	Avro	0	104	847	34	34	34	34
-mit/-mut	Propel	Dash 7	898	898	621	621	621	621	621
-mit/-mut	Propel	Dash 8	1.160	1.007	312	364	364	364	364

Ilanngussaq 2

Ukiumut timmisartuussinerit, Kangerlussuaq 2010

	Timm. suna	Timmisart.	Tunng.	P1	P2	P3	P4	P5a	P6a
DK-mut/-mit	Jet	A330	225	225	0	0	0	0	0
DK-mut/-mit	Jet	B737	0	0	0	0	0	0	0
DK-mut/-mit	Jet	B757	34	0	0	0	0	0	0
Island-imut/-mit	Jet	Avro	0	0	0	0	0	0	0
-mit/-mut	Propel	Dash 7	1.796	1.728	0	0	0	0	0
-mit/-mut	Propel	Dash 8	902	902	0	0	0	0	0

Ukiumut timmisartuussinerit, Nuuk 2030

	Timm. suna	Timmisart.	Tunng.	P1	P2	P3	P4	P5a	P6a
DK-mut/-mit	Jet	A330	0	0	0	0	0	415	415
DK-mut/-mit	Jet	B737	0	0	0	709	640	0	0
DK-mut/-mit	Jet	B757	0	0	0	0	0	0	0
Island-imut/-mit	Jet	Avro	0	68	1.122	119	119	119	119
-mit/-mut	Propel	Dash 7	898	690	760	760	760	760	760
-mit/-mut	Propel	Dash 8	1.385	1.213	468	796	796	796	796

Ukiumut timmisartuussinerit, Kangerlussuaq 2030

	Timm. suna	Timmisart.	Tunng.	P1	P2	P3	P4	P5a	P6a
DK-mut/-mit	Jet	A330	329	329	0	0	0	0	0
DK-mut/-mit	Jet	B737	0	0	0	0	0	0	0
DK-mut/-mit	Jet	B757	119	102	0	0	0	0	0
Island-imut/-mit	Jet	Avro	0	0	0	0	0	0	0
-mit/-mut	Propel	Dash 7	1.796	1.588	0	0	0	0	0
-mit/-mut	Propel	Dash 8	1.266	1.266	0	0	0	0	0

Nuup Kangerlussuullu akornanni timmisartut kinguaattoortarnerat ataasiaannarlutik kiseqataatinneqassapput. Tamanna matuma siuliani timmisartut amerlassusaannik kisitsinermi Nuup aamma Kangerlussuup akornanni "marloriaammik kisitsinerit" iluarsineqarnerisigut pivoq (2010-mi 1.053-it aamma 2030-mi 1.068-it).

Najoqqutassiani assigiinngitsuni kinguaattoornerit agguarneri (tikittussat aallartussallu taamaatinneqarnerat). Nammineerluni missiliukkat

Mittarfimmit eqqorneqartumit aallarnerit. Najoqqutassiani tikittussat aallartussallu taamaatinneqartarnerisa akulikissusii

	Timm. suna	Timmisart.	Timmisartuq missinnaajunnaarluni	Timmisartuq unittoq	Timmisartuq kinguaattoortoq
			Nuuk Kangerlussuaq	Nuuk Kangerlussuaq	Nuuk Kangerlussuaq
DK-mut/-mit	Jet	A330	0%	0%	50%
DK-mut/-mit	Jet	B737	0%	0%	50%
DK-mut/-mit	Jet	B757	0%	0%	50%
Island-imut/-mit	Jet	Avro	0%	0%	50%
-mit/-mut	Propel	Dash 7	0%	0%	50%
-mit/-mut	Propel	Dash 8	0%	0%	50%

Ilanngussaq 2

Mittarfimmumt eqqorneqartumut tikinnerit. Najoqqutassiani tikittussat aallartussallu taamaatinnegartarnerisa akulikissusii

	Timm. suna		Timmisartoq missinnaajunnaarl		Timmisartoq unittoq		Timmisartoq kinguaattoortoq	
			Nuuk	Kangerlussuaq	Nuuk	Kangerlussuaq	Nuuk	Kangerlussuaq
DK-mut/-mit	Jet	A330	10%	10%	45%	45%	45%	45%
DK-mut/-mit	Jet	B737	10%	10%	45%	45%	45%	45%
DK-mut/-mit	Jet	B757	10%	10%	45%	45%	45%	45%
Island-imut/-mit	Jet	Avro	10%	10%	45%	45%	45%	45%
-mit/-mut	Propel	Dash 7	10%	10%	45%	45%	45%	45%
-mit/-mut	Propel	Dash 8	10%	10%	45%	45%	45%	45%

Najoqqutassiani assigiinngitsuni kinguaattoornerit ilaasullu piffissamut angalaffiannut aningaasartuutit.

Nammineerluni missiliukkat

Tikittussat aallartussallu taamaatinnegarneranni pissutsini assigiinngitsuni pingasuusuni kinguaattoornerit missiliorneqarput. Timmisartoq kinguaattoorpat, tamanna agguaqatigiissillugu nalunaaquttap akunnerini pingasuni pisussatut nalilerneqarpoq. Timmisartoq unippat, tamanna nalunaaquttap akunnerini 36-ini pisussatut nalilerneqarpoq, tassungalu piffissaq timmisartorfiusussaq nal. ak. 4,5-inik sivilissuseqartussaq ilanngunneqassaaq, taamaallunilu piffissaq kinguaattoorfiusoq katillugit nal. ak. 40,5-inik sivilissuseqassaaq. Tamanna matuma kinguliani takussutissiami takuneqarsinnaavoq.

Mittarfimmumt eqqorneqartumut aallarnerit, piffissaq ilaasut utaqqiffisaat minutsinnngorlugu

	Timm. suna		Timmisartoq missinnaajunnaarl		Timmisartoq unittoq		Timmisartoq kinguaattoortoq	
			Nuuk	Kangerlussuaq	Nuuk	Kangerlussuaq	Nuuk	Kangerlussuaq
DK-mut/-mit	Jet	A330	0	0	2.160	2.160	180	180
DK-mut/-mit	Jet	B737	0	0	2.160	2.160	180	180
DK-mut/-mit	Jet	B757	0	0	2.160	2.160	180	180
Island-imut/-mit	Jet	Avro	0	0	2.160	2.160	180	180
-mit/-mut	Propel	Dash 7	0	0	720	720	180	180
-mit/-mut	Propel	Dash 8	0	0	720	720	180	180

Mittarfimmumt eqqorneqartumut tikinnerit, piffissaq ilaasut utaqqiffisaat minutsinnngorlugu

	Timm. suna		Timmisartoq missinnaajunnaarl		Timmisartoq unittoq		Timmisartoq kinguaattoortoq	
			Nuuk	Kangerlussuaq	Nuuk	Kangerlussuaq	Nuuk	Kangerlussuaq
DK-mut/-mit	Jet	A330	2.430	2.430	2.160	2.160	180	180
DK-mut/-mit	Jet	B737	2.430	2.430	2.160	2.160	180	180
DK-mut/-mit	Jet	B757	2.430	2.430	2.160	2.160	180	180
Island-imut/-mit	Jet	Avro	2.310	2.310	2.160	2.160	180	180
-mit/-mut	Propel	Dash 7	780	780	720	720	180	180
-mit/-mut	Propel	Dash 8	780	780	720	720	180	180

Piffissaq utaqqiffiusoq agguaqatigiissillugu nal. ak. 92 koruuninut nalilerneqassaaq. Taamaakkaluartoq nal. ak. pingasut sinnerlugit piffissaq utaqqiffiusoq naliusup taassuma 25%-ianut nalilerneqassaaq.

Najoqqutassiani assigiinngitsuni ilaasumut ataatsimut sullissisup aningaasartuutai. Nammineerluni missiliukkat

Ilanngussaq 2

Tikittussanik aallartussanillu eqquinginnermi sullissisut aningaasartuutaat taarsisarnermut maleruagassat, silaannakkut angallassinernut atuutsinneqartut, kiisalu aningaasartuutit allat, sullissisut kinguaattoornerni, taamaatitsinerni uternernilu akilertagaannut missiliukkat tunngavigalugit missiliorneqarput.

Mittarfimmit eqqorneqartumit aallannerit, ilaasumut eqqorneqartumut koruunit

	Timm. suna	Timmisart	Timmisartuq missinnaajunnaarl		Timmisartuq unittoq		Timmisartuq kinguaattoortoq	
			Nuuk	Kangerlussuaq	Nuuk	Kangerlussuaq	Nuuk	Kangerlussuaq
DK-mut/-mit	Jet	A330	0	0	1.000	1.000	200	200
DK-mut/-mit	Jet	B737	0	0	1.000	1.000	200	200
DK-mut/-mit	Jet	B757	0	0	1.000	1.000	200	200
Island-imut/-mit	Jet	Avro	0	0	1.000	1.000	200	200
-mit/-mut	Propel	Dash 7	0	0	333	333	200	200
-mit/-mut	Propel	Dash 8	0	0	333	333	200	200

Nassuiaat: Timmisartunut missinnaajunnaartunut utertunullu aningaasartuutit timmisartornermut aningaasartuutit, timmisartup kinguaattoornerani aningaasartuutininik tapertaqartinneqartutut naatsorsorneqarput. Matuma kinguliani takussutissiami timmisartuussinermi aningaasartuutitut tunngavissat saqqummiunneqarput.

Timmisartumik angalanernut naammassineqanngitsunut, aammalu aallaavimminnut utertunut aningaasartuutit. Atortunut piffissamullu angalaffiusumut ataasiakkaanut akiusut angallannermut najoqqutassiamit pissarsiarineqarput.

Timmisartumik angalanerit naammassineqanngitsut, aammalu aallaavimminnut utertut, katillugit

	Timm. suna	Timmisart	Nal. ak. timmisartut utinnginner		Nal. ak. timmisartut agguatigiissillu		Aningaasartuutit	
			Nuuk	Kangerlussuaq	Nuuk	Kangerlussuaq	Nuuk	Kangerlussuaq
DK-mut/-mit	Jet	A330	4,5	4,5	198.259	198.259	892.166	892.166
DK-mut/-mit	Jet	B737	4,5	4,5	95.768	95.768	430.954	430.954
DK-mut/-mit	Jet	B757	4,5	4,5	111.689	111.689	502.602	502.602
Island-imut/-mit	Jet	Avro	2,0	2,0	57.351	57.351	114.703	114.703
-mit/-mut	Propel	Dash 7	1,0	1,0	26.169	26.169	26.169	26.169
-mit/-mut	Propel	Dash 8	1,0	1,0	23.754	23.754	23.754	23.754

Najoqqutassiani assigiinngitsuni aningaasartuutit katinneri matuma siuliani tunngavigineqartut, kiisalu piffissanut ammatitsiviusunut, isumalioqatigiissitami allassimasunut tunngavigineqartut tunuliaqutaralugit naatsorsorneqarput.

Tikittartut akulikissusiannut aningaasartuutit naatsorsorneri annertuumik nalorninartoqartinneqarmata tamanna ersarippoq. Tamanna aamma isumalioqatigiissitami erseqqissarneqarpoq, taamaattumillu aamma matuma siuliani P3-mi aamma P4-mi tikittartut akulikissusianni malussajassutsimut misissueqqissaarnermut tapertaliussat suliarineqarput saqqummiunneqarlutillu, tak. danskisuuani qupp. 138-139 (kalaallisuuani kapitali 6-mi qupp. 71-72).